

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

Joannes Abbas hujus Monasterij XXVI. Instituitur Anno Domini MCCLXV. &
præfuit annis XI. mensibus III. diebus XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38573

In Nomine Domini & Salvatoris Nostri
 JESU Christi, Exordium capit secundum Volumen
 Chronicorum, Historiarum, sive Annalium insignis
 Monasterij Hirsaugiensis.

A JOANNE TRITHEMIO
 ABBATE

S. Jacobi Apostoli apud Wirzburg Urbem Ostrofrancorum
 summa cum diligentia editum.

Post mortem Volboldi Abbatis hujus Monasterij Hirsaugiensis
 quinti atque vicefimi, in cujus obitu primum Volumen An-
 naliū tuorum, Ochara nobis Hirsaugia, complevimus.
 Abbatia, si rectè sentimus, in diem sextum vacavit.

De Joanne hujus Monasterij Hirsaugiensis
 Abbate XXVI. qui præfuit annis XI. mensibus III. diebus
 XV. & gestis quibusdam illius temporis.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis millesimo ducentesimo sexa-
 gesimo quinto, Indictione Romanorum octavâ, die mensis
 Junij quartâ decimâ, post mortem Volboldi Abbatis sextâ die
 (sub quo primum Volumen Annalium terminavimus) Prior
 & Fratres hujus Cœnobij Pastoris solatio destituti, ne viduitatis diuturnæ
 solita cogentur deplorare incommoda: pro electione Pastoris novi
 atque necessarij die præstitutâ ad locum Capitularem convenerunt: præ-
 missisque Jejunijs, Missis & Orationibus consuecis ad Electionem procef-
 serunt. Votis itaque singulorum ex more per ordinem scrutatis, Joan-
 nem Priorem suum Conventualem sanior pars merito & major numero
 in Abbatem eligit. Huic Electioni sese Fratres nonnulli opposuerunt
 vota sua in Volandum majorem Cellerarium dirigentes: qui tamen
 à senioribus informati communitati cesserunt, in electionem Joannis
 spontaneâ voluntate consentientes.

Electus itaque in Abbatem hujus Monasterij sextum atque vicesi-
 mum Prior iste Joannes, & per Henricum Ecclesiæ Spirensis Epi-
 scopum confirmatus ex more, ac benedictus, præfuit annis XI. mensibus
 tribus, diebus XVI. sollicitudine multâ & labore continuo: propterea
 quod & dies erant mali, & mores Claustralium deformati & pessimi,
 claudicabat in utroque statu Monastica Religio, & periculosum fuit esse
 Monachum: Abbatem verò longè periculosissimum. Ruerat enim

B

cum

Joannes
 Prior in
 Abbatem
 Hirsaug.
 xxvi. eligi-
 tur.

cum disciplina Regulari temporalis substantia : & subtrahentibus Monachis Deo pia, ac debita devotionis cultum, justè subtractum est necessarium eis presentis vitæ subsidium. Nam sicut Divina providentia cuncta disponens facit, ut nihil desit Deum verè timentibus: ita & permittit, ut necessaria desint Monachis dissolutis.

Duplici igitur inopiâ pressus Abbas iste Joannes, & necessarijs ad Fratrum sustentationem caruit: & mores subditorum puritati Regulæ contrarios graviter portavit. Qui cum vir esset honestæ conversationis, libenter suos reduxisset ad tramitem vitæ melioris: sed non potuit; quia consuetudine depravatos nimium invenit: Monastica siquidem pulchritudo, quam Divus Wilhelmus olim Hirsaugi unis contulerat Monachis, his temporibus nusquam comparuit: sed ignavia mentis cum luxu voluptatis omnes penè Claustrales deturpavit. Omnia consumit volubile tempus, nihil est stabile in humanis. Patria huic Abbati Suevia fuit, qui petitione parentum (cum annorum esset quatuordecim) in Monasterio susceptus fuit sub Eberhardo Hirsaugiensium venerabili Abbate Anno Dominicæ Nativitatis vigesimo sexto supra ducentessimum atque millesimum. Ex eâ supputatione temporis constat, eum Abbatis officium suscepisse, cum annorum esset quinquaginta trium, conversionis suæ anno tricesimo nono. Et sic omne tempus, quo natus vixit in mundo, facit annos sexaginta quatuor & menses aliquot. Qui cum tempore paulatim in minoribus Monasterij officijs exercitatus & fidelis inventus, ad altiora successivè ascendit. Nam primò fuit Cellerarius, deinde Cantor, postea Prior Claustralis, & novissimè Abbas, qui statum Cœnobij meliorem procul dubio fecisset, si integrum reperisset.

Joannes Abbas patriâ Suevus fuit.

Joannes Abbas vixit aâni LXXIV.

Conradus five Conradinus Dux Suevorum exercitum movet in Italiam.

Anno prænotato, quo Joannes ordinatus Abbas fuerat Hirsaugiensis, Conradus (quem Itali Conradinum nuncupabant) Dux Suevorum Conradi Regis Apuliæ ac Siciliae filius, & nepos Friderici Imperatoris II. de quo multa diximus in I. Annalium volumine, magno Germanorum contracto exercitu, in Italiam profectus est contra Carolum Andegaviæ Comitem, quem Clemens Papa IV. evocatum de Gallia in Regem Apuliæ, Siciliae & Jerusalem sublimans fecerat consecrari.

MCCLXVI.

Carolus Andegaviensis occupavit Italiam contra Conradum.

Anno Joannis Hirsaugiani Abbatis I. Indictione Romanorum nonâ. Carolus Andegaviæ Provinciæque Comes, qui Regnum Apuliæ Siciliaeque jussu Papæ Clementis V. anno præterito invaserat, in Etruria moratus, omnes Civitates & Urbes, quæ prius Friderico Imperatori II. & Manfredi ejus filio adhaeserant, suo dominio partim armis, partim blanditijs & promissionibus subjugavit, præter solos Senenses & Pisanos, quos dum expugnare animo statuisset, non potuit propter adventum Conradi Ducis Suevorum, qui jam cum magno Exercitu Tridentum usque pervenerat: simul & propter civilis in Urbe Romana dissidij semina, quæ jam prius cœperant pullulare, variòsque in Regno Siciliae tumultus, quorum causâ negotium intermisit.

Inter fratres de Regno Hispaniæ contentio gravis.

Mortuo præcedente anno Hispaniarum Rege, tres filij ejus contendebant ad invicem pro Regno, natu major fratres suos Fridericum & Henricum de Hispanijs expulit, & solus regnare cœpit. Qui duo fratres per diversa Regna vagantes coram multis Regibus atque Principibus suas

suas conquerebantur injurias. Ut aliquos ad commiserationem sui, & in adjutorium contra Germanum, precibus invitarent. Fridericus in Africam se tandem conferens auxilia Saracenorum invocavit.

Henricus autem primò declinavit ad Regem Gallorum, postea ad Regem Angliæ, deinde venit ad Conradum supradictum Ducem Sueviæ, qui pronepos ejus fuit ex Sorore quondam Reginae Hispaniæ, eo videlicet anno, quo dux ipse paravit Exercitum Germanorum adversus Carolum in Italiam. Hunc magno cum honore Conradus suscepit Nepotem: qui cum audisset injurias & damna sibi à Carolo Andegavensi Comite illata, congenuit, & se comitem expeditionis in hostem libenter exhibuit. Assumptis itaque secum nonnullis ex Germania militibus, Conradum præcessit in Italiam, veniensque primò ad Genuenses inensos eo tempore Carolo Andegaviæ Comiti, eos facili persuasione in partes Conradi attraxit. Inde profectus ad Viterbium venit, ubi cum Pontifex erat Romanus, ad cujus pedes fratris dolo se profugum exulæmque ornatâ oratione conqueritur. Denique acceptâ mutui nomine à Pontifice pecuniâ, Romanam benedictione ejus profectus est. Eo tempore Cives Romani Papæ aliquantulum rebelles fuerunt & inobedientes, quos Henricus iste facili ter sibi attraxit, fecitque amicos in tantum, quòd etiam dignitate Senatoriæ eum honorabant, quam ille tamen plenus simulatione recusabat accipere, satis fore existimans, si Romanos adversus Carolum pro Conrado haberet faventes.

His Romæ peractis, Henricus Viterbium revertitur, & dissimulans fraudem consilio, Romanorum erga se benevolentiam Pontifici aperuit, & quòd sibi Urbis Magistratum obtulerint, revelavit. At Pontifex sperans industriâ Henrici animos Romanorum sibi facilius posse reconciliari, monebat, ut oblatum sibi Magistratum susciperet. Romanosque ad obedientiam Apostolicæ Sedis prudentiâ suâ revocaret. Verùm aliud Henricus mente gerebat. Interea nihilominus secretos ad Conradum nuntios misit, per quos illum studiosè monebat, ut suum quantoocius maturaret adventum. Cives quoque Pisani partes Conradi favorabiliter prosequentes, triremium Classem triginta mittunt in Africam ad evehendum Saracenos adversus Carolum in Siciliam. Huic verò Classi præfecerunt Civem quendam Neapolitanum Caputium nomine, Siculis jam pridem & bene notum, & singulariter gratum.

Classe paratâ Caputius in Africam navigavit, & Fridericum Germanum Henrici, quem illò secessisse jam diximus, cum magna Saracenorum multitudine in Regnum Siciliae adversus Carolum introduxit. Postea verò quàm Fridericus cum Barbaris intrasset Siciliam, brevi multa fortiter patravit, & Civitates plures cum majori parte Regni Conrado Nepoti subjugavit.

His temporibus quidam Frater Ordinis Minorum nomine Bertholdus in Suevia claruit, qui in declamandis ad populum sermonibus omnium suâ ætate fuit opinione celeberrimus. Magnus eo prædicante hominum concursus fiebat, & sæpius ducenta millia plebis ad audiendum loquentem etiam de remotioribus locis confluebant. Unde & in campis potius, quàm in templis maluit prædicare. Et primò quidem prædicavit in Suevia, deinde Bavaria, postremò in Austria, & multos incitavit ad meliora.

Henricus Hispanus pro Conrado Duce vadit in Italiam.

Clemens IV. contra riuus Duci.

Pisani Classem xxx. navium pro Saracenis mittunt in Africam.

Saraceni pro Conrado venerunt in Siciliam adversus Carolum.

Bertholdus F. Ord. Minorum Prædicator egregius.

1111

An. Hirsau
75. II
S. V
18

Anno prænotato Decanus & Canonici Majoris Ecclesiæ Moguntinæ quartam Decimarum partem in pago Bingianorum à Philippo de Falchenstein (qui frater erat Wernerii Archiepiscopi Ecclesiæ memoratæ) de consensu filiorum ejus Philippi & Wernerii, datâ pecuniâ compararunt. Erat autem hæc pars Decimarum feudalis prædictæ Ecclesiæ Moguntinæ, ut patet in litteris Venditionis, quæ datæ fuerunt Anno Domini præsignato, XI. die mensis Februarij.

MCCCLXVII.

Anno Abbatis Joannis Hirfaugiani II. Indictione Romanorum decimâ, Monasterium Ord. Fratrum Prædicatorum in Neomerenſi Civitate (quæ nunc Spira dicitur) de consensu Henrici Pontificis ejusdem Urbis fundatum est, impensis Civium & eleemosynis populorum.

Inter Senatum & Cives Agrippinæ Civitatis (quam nunc vocant Coloniam) seditio magna & periculosa fuit oborta. Murrabat enim plebs inferior contra Magistratum, & gravari se ultra solitum, & vires, novis importabilibusque taxarum impositionibus conquirebatur. Unde postremò tandem post multa injuriosa & contumeliosa verba, quæ sibi mutuò communicaverant, pervenitur ad verbera, sumptisque armis cruentum ab utraque parte incipitur bellum, discurrunt Cives per Urbem ensibus nudatis, ac sese mutuò cæde immaniter collidunt. Multi fuerunt in eo tumultu graviter quidem vulnerati, & non minus etiam aliqui interfecti.

Eodem Anno inter Senatum & Cives Agrippinæ Civitatis (quam nunc vocant Coloniam) seditio magna & periculosa fuit oborta. Murrabat enim plebs inferior contra Magistratum, & gravari se ultra solitum, & vires, novis importabilibusque taxarum impositionibus conquirebatur. Unde postremò tandem post multa injuriosa & contumeliosa verba, quæ sibi mutuò communicaverant, pervenitur ad verbera, sumptisque armis cruentum ab utraque parte incipitur bellum, discurrunt Cives per Urbem ensibus nudatis, ac sese mutuò cæde immaniter collidunt. Multi fuerunt in eo tumultu graviter quidem vulnerati, & non minus etiam aliqui interfecti.

Conradus Pisanorum auxilio multa paravit in Italia.

Anno prænotato, Conradus Dux Suevorum, posteaquam Veronæ aliquamdiu cum decem millibus Equitum & magna Peditum multitudine confedisset, selectis ad partem tribus duntaxat millibus (reliquo exercitu sub manibus Comitis Tyrolani dimisso) Pisanorum ac Genuensium ad mare Ligusticum pervenit. Interea Fridericus cum Saracenis totam Sicilia insulam (Panormo, Messana, & Siraculis duntaxat exceptis) jurare compulit in verba Conradi.

Conradus verò Pisanorum auxilio magnas in agro Lucensium strages peregit, & Caroli Marscalcum apud Aretium bello superans interfecit cum alijs multis, cæterisque in fugam convertit. Eodem tempore Guido Florentinus magnas ex Romandiola & Lombardia Gibellinorum copias collectas duxit ad Conradum.

Henricus autem Hispanus Romæ constitutus crebris epistolis & nuntijs Conradum sollicitabat, rogans ut sine mora properaret ad Urbem. Qui primò venit ad Senenses, qui & ipsi partes ejus sequebantur. Deinde movit in agrum Viterbiensem, quem intuitus Clemens Papa IV. ad circumstantes fertur dixisse: *Hic adolescens tanquam Ovis ad Viclimum nescius ducitur.*

Tandem nullo resistente pervenit ad Urbem, quem Romani Summo cum honore susceperunt: introductusque juxta morem in Capitolium, ut Romanorum verus Imperator salutatus est. Rectè fideliterque seferunt cum eo Romani, Genuenses, Pisani, Senenses, & alij plures, quorum auxilio Carolum indubitanter vicisset, si nimium ferventes animi sui motu aliquantulum temperasset, nec fuisset tam ardens & præceps ad præliandum cum illo. Nam quietis & morarum impatiens, magnoque in Carolum æstuans odio, nihil magis quàm dimicare cum eo cupiebat.

Conradus Romam movens, exercitum duxit in Apuliam.

piebat. Movens igitur à Roma per Tyberinos in Marforum Campes-
tria duxit Exercitum, & Carolum provocavit ad prælium. At ille cujusdam
Adelhardi Neapolitani (qui cum Germanis aliquando militaverat) usus
consilio, se Ordini primo non ingessit, sed diviso in duas partes Exercitu,
Marscalcum suum Regiâ veste indutum primo agmini præfecit, & ad
pugnam contra Ducem Conradum destinavit.

Conradus itaque pugnae cupidus, & insidiarum, quas Carolus posue-
rat, ignarus, prorumpit in bellum, hostemque fortiter agresus est. Tri-
bus horis durans bellum atrox committitur, in quo multi ex parte Caroli
cecidit; novissimè verò etiam Marscalcus ille regio apparatu indutus
occubuit, quem Germani Carolum esse Regem putantes enormiter fue-
runt decepti. Mox etenim clamor in altum extollitur, Carolum Regem
interemptum per totum exercitum Germanorum publicè prædicatur.
Quod audientes qui remanserant in præsidio, ne tam insigni viderentur
defuisse victoriæ, relicto mox præsidio in malum suum profiliunt, & se
commiscentes pugnantibus etiam ipsi, fugam simulantes Gallos spolio-
rum cupidi persequuntur.

Cùmque jam vagus, & sine ordine miles Germanus insequeretur
fugientes, subito ex insidijs Carolus erupit, & primus Agmen pugnaturus
intravit, atque hinc inde dispersos Germanos invadens miserabili clade
afsecit, alijs occisis, alijsque in fugam conversis. Conradum verò &
Fridericum Ducem Austriae vivos cepit, & captivos in Neapolim per-
dixit, ubi post multas inanis pompæ ostentationes, post multa in eos
prolata verborum ludibria, in publico tandem foro coram omni populo,
ambos fortunâ pares, ambos ex Regali progenie Duces, ætate ambos
juvenes capitibus truncari præcepit. Et sic Conradus Suevorum No-
bilissimus Dux, Regnum dum pergit avitum repetere, vitam misera-
bili conditione amisit, in quo Suevorum Genealogia Ducum fuit extincta,
cùm nec liberos dimiserit, nec fratres. Regnum Germaniæ, quod cum
Imperio Romanorum annis non minus ccxxv. (non continuè, sed inter-
ruptis vicibus) Suevorum Principes & Duces strenuè gubernaverant, in
aliam necessariò transfertur familiam.

MCCLXVIII.

Anno Joannis Abbatis III. Indictione Romanorum xi. pridie Nonas
Junij obiit Henricus, Ecclesiæ Trajectensis Episcopus, Anno Pontificatus
sui quinto atque vicesimo, qui multis diebus in contentione steterat cum
Hollandinis Comitibus propter Ecclesiasticam libertatem, post quem
Joannes ex Comitibus de Nassau in Pontificem ordinatus est.

Histemporibus in Hollandia milites nocturno tempore visi sunt pu-
gnare ad invicem, ita ut etiam strepitus & collisio armorum ab homini-
bus audiretur, quæ visio genti prælagium fuit calamitatis postea sequen-
tis. Non enim diu posthac infima gens civium & rusticorum Hollandiæ
conspiratione factâ contra Principes terræ Urbiumque Rectores, maximè
contra nobiles provinciæ surrexerunt, Jugum subjectionis omnino
volentes abjicere: & sese penitus in libertatem vindicare. In unum ita-
que simul convenientes ex diversis urbibus & villis ingentem armorum
exercitum: & in Regionem diffusi
omnia vastare cœperunt, quæ ad nobiles pertinebant; fuit namque eo-
rum

Triffling

An. Hirsau

70. II.
S.V.
18

Conradus
& Frideri-
cus capti-
b. plectuntur.

Hollandi
& omni-
bus Potes-
tatem.

Hollandij
conspirant
contra no-
biles & om-
nem Pote-
statem.

rum intentio nobiles exterminare cunctos: afferentes, nullâ eos miseratione dignos fore, propterea quòd vivant de rapinis & sanguine pauperum: sintque homines sine Justitia, sine misericordia, sine pietate, Impij, elati, contentiosi, avari, luxuriosi, tyranni, iniqui, oppressores & contemptores pauperum, desertores Christianæ fidei, honestatis inimici. In primis ergo cum magno numero sine ordine, sine Duce venerunt Civitatem Trajectensem: præmiseruntque nuntios ad Cives, qui dicerent adventum eorum esse pacificum: & pro communi totius patriæ libertate ordinatum, petiveruntque intromitti in urbem Trajectensem, & cives loci socios fieri optata libertatis. Nec erat difficile civium in id deflectere mentes, quod suâ semper optaverant sponte. Sunt enim & ipsi Trajectenses (testante Hunibaldo) Sicambri. Intromissi Hollandi furentes Trajectensem in urbem, nobiles statim omnes, quotquot poterant invenire, primo furore vel occiderunt: vel spoliatos omnibus mundi rebus cum ignominia de Civitate protinus ejecerunt. Spolia verò & quidquid ex nobilium substantia rapuerunt, ut non livore, non odio, sed justitiæ amore, fideique Zelo moti viderentur, pauperibus dederunt.

Conspiratores Hollandij, nobiles Trajectensem, re-
pertos interficiunt.

Hollandij
conspiratores sub
specie justitiæ aliena
rapiunt.

Hollandij
conspiratores, omnia confundunt.

A Trajecto moventes, & in omnem circa Regionem discurrentes, multa nobilium Castella, munitiones & vicos invaserunt, ceperunt, & funditus destruxerunt. Quidquid autem divitiarum uspiam apud nobiles invenissent, duas dividebant in partes, quarum alteram dederunt pauperibus: alteram verò exercitui reservabant, pro impensis communibus. Post hæc autem spes sublatas sequebantur in altum, promittentes, se novis legibus mundum reformaturos. Ut primò nobiles, deinde Principes, postea templorum Pontifices cum omni Clero & Monachis penitus interirent. Solos verò mendicantium Ordinum Professores (qui violenter nihil à pauperibus exigunt, ut Monachi faciunt, & omnes Clerici) se permissuros vivere cum plebanis Presbyteris paucis, qui populo Sacramenta ministrarent Christiano, suâ legislatione novâ promittebant.

Cùmque per Hollandiam aliquandiu persequendo nobiles, conjurati raptores discurrerent, fines Geldrensiùm devastare cœperunt, & oppidanos quosque simul & rusticos in societatem suam compellere. Commenta fingebant mendaciter excogitata, dicentes: sibi divinitus revelatum imò præceptum, quòd omnem majoritatem Principum, Prælatorum, Magistratum atque nobilium penitus annihilare deberent atque destruere: & Christianis omnibus libertatem amantibus eam reformare. Inferebant enim dixisse Deum, Christi sanguine fideles omnes redemptos debere in omni libertate vivere, nulli servituti subjacere. Unde nec decimas, nec censum, nec tributum, nec tributo simile quicquam alicui tribuendum prædicabant.

Exercitus
Conspiratorum cæsus, peremptus & dissipatus est.

Intrantes itaque Geldrensiùm fines in magna multitudine Harlem oppidum adoriuntur, firmatâque obsidione fortiter impugnare cœperunt. At Harlempjes non minus fortiter, & se defensârunt, & sua, quibus & Joannes Episcopus Trajectensis auxilia misit, & Geldriæ Comes: quibus intra oppidum receptis, militem quandam in arte bellandi longâ consuetudine peritum sibi Ducem, quem sequerentur, constituerunt, exeuntesque in silentio per unam portam de oppido in hostes, nihil tale metuentes, subito irruerunt, quos magnâ clade proterentes, majorem partem

rem occiderunt, & reliquos turpem verterunt in fugam. Ab illa die Hollandiana conspiratio illa dissipata, ut nec parvum illius vestigium deinceps remanserit.

MCCLXIX.

Anno Joannis Abbatis quarto, Indictione Romanorum XII. Clemens Papa IV. Viterbij moritur. Quo sepulto Sedes Apostolica biennio vacavit propter nimiam Cardinalium discordiam, qui sua querebant, & non ea, quæ sunt Jesu Christi. Hic Papa Clemens pluralitatem beneficiorum valde detestabatur, non minus in suis, quam alienis, usque adeo, ut nepoti cuidam suo tres habenti præbendas diceret coram multis: *Unam ex his tribus retinendam tibi, quam volueris, eligito: reliquas duas resignes oportet.* Amicis, qui astabant, rogantibus, ne auferret quippiam nepoti, sed tribus præbendis etiam adderet quartam. Papa respondit: *Non carni & sanguini, sed Deo nos convenit obedire; nam uni Clerico sufficit una præbenda Canonica: unde nisi superfluas dimiserit, omnibus carebit.*

Clemens
Papa IV.
Viterbij
moritur.

Eodem anno inter Episcopum & Cives Herbipolenses magna fuit suborta dissensio. Senferunt cum civibus contra Episcopum Comites de Henneberg, Comites de Castello, & Comites de Hohenloe, cum quibusdam alijs oppidanis atque nobilibus. Tandem cum nimium cresceret dissensio, venit ad bellum. Episcopus hinc inde contractis copijs Comites de Wynspurgbelli Duces constituit. Adversariorum exercitui præfuit Hermannus Comes de Henneberg, junior ætate.

Inter Episc.
Herbipol.
& Comites
quosdam
Contentio.

Convenientes igitur ambarum Partium exercitus Comites haud longè ab oppido Kizingen, quod tribus à Würzburgo distat milliaribus, Bellum atrox committitur: quo durante horis quinque, hoc est à prima post meridiem usque ad sextam, plures in ore gladij ceciderunt. Cessit Victoria tandem Ecclesie, & ex parte adversariorum quingenti fuerunt occisi: capti plures: & reliqui fugâ salutem quarentes vix evadere potuerunt, nimio terrore percussi.

Eodem quoque tempore inter Engelbertum Archiepiscopum, & cives Colonenses similis fuit exorta dissensio: cujus occasione omnes cum Archiepiscopo sentientes, & qui vel modica in parte habebantur suspecti, per senatum de Civitate fuerunt expulsi. Verùm convenientes in unum proscripti, consilium inter sese habere coeperunt, quemadmodum expulsionis suæ contumeliam vindicarent. Complacuit autem eis, ut simul ad Archiepiscopum pergerent (qui tum Bunnæ fuit) & contra cives in illius verba jurarent. Venerunt ergo Bunnam, & coram Archiepiscopo, quid animis concepissent, ore testantur: quos ille cum gaudio suscipiens benignè tractans fidem eorum laudavit.

Inter Ar-
chiepisc.
&
Cives Co-
lonenses
dissensio.

Consilio posthæc multiplici habito, varijsque intermixtis secretò tractatibus, in unam postremò convenere sententiam, quali arte caperent Civitatem. Hominem quendam astutum ingenio, & Colonensibus ignotum, magnis conducere promissis, in suamque conspirationem traxerunt; quem vilibus opertum indumentis in speciem mendici Coloniam submiserunt. Qui Coloniam veniens, cum alijs pauperibus ostiatim per dies mendicabat. Paucis verò diebus elapsis tugurium quoddam parvulum sub muro Civitatis arcuato non procul à Cœnobio D. Pantaleonis mercede conduxit, in quo ut mendicus pauper cœpit habere

Archiepisc.
cum expul-
sis consul-
tat quomo-
do capiat
Coloniam.

man-

TRIT (LXXX)

An. Hirsau

75 II

84
28

mansionem suam. Casulam verò conductitiam ingressus, murum Civitatis intrinsecus, & sub terra suffodere cœpit, sicut à conspiratoribus Bunnæ fuerat edoctus, fecitque brevi tempore subterraneum, & satis amplum foramen, per quod miles ab Archiepiscopo mittendus levem haberet ingressum. In die homo ille mendicabat cum mendicis, noctibus verò cœptum perficiebat opus, non minus cautè quàm diligenter, humùmque magna cum industria abscondens.

Foramen
occulu sub
muro Civi-
tatis faciūt
fieri hostes.

Foramine tandem, nullo præter Artificem sciente, consummato, Bunnam redijt homo mendicus; ad Pontificem intromittitur, opus perfectum contestatur. Ne verò de rei veritate aliqua Præfulem intraret suspicio, petijt sibi, quos libuisset, viros adjungi, ut operis facti certum fumerent experimentum. Quibus acceptis, noctu per foramen, quod fecerat, cum ipsis intravit Coloniam. At ubi exploratores foramen pro introducendo milite satis idoneum comprobassent, Artifice laudato, ad Archiepiscopum revertuntur.

Missis confestim litteris & nuntijs in omnem Regionem Archiepiscopus, secretiùs militem convocat, & locum conveniendi singulis determinat, dies secreto in consilio urbis capiendæ statuitur, hora noctis ad introeundum per foramen idonea designatur, atque silentium sub Jurejurando cunctis indicitur: nulli dubium fuit, quin Urbs Colonia in manus ventura esset Archiepiscopi, & certissimè pervenisset, nisi Divina providentia humana prævenisset consilia.

Colonienf.
avilantur
per unum
proscripto-
rum de Tra-
ditione.

Erat unus inter proscriptos in consilio, qui cùm audiret quorsum restenderet, animo compunctus est, & in se reversus patriæ cladem abhorruit. Unde secretiùs de Bunna recedens, absentiam ejus nullo advertente venit ad Coloniam, novo se nuntio sperans gratiam recuperaturum amissam. Intromissus ad Senatum, mysterium traditionis aperuit, sub muro civitatis foramen ostendit, & quâ horâ essent venturi hostes, per ordinem narravit.

Colonienf.
hostium
præstolan-
tur adven-
tum.

Quod ubi Senatus audisset, & relatori gratiam, & silentium omnibus edixerunt. Instante jam horâ noctis, quâ foramen hostis intrare debebat, Colonienfes præparati magno in numero propiùs occultati cum silentio latuerunt in armis. Veniunt interea silenter ad murum Copiæ Pontificis Engelberti, datoque, ut moris, symbolo per foramen Civitatis ingredi cœperunt. Latitabant in silentio cives: hostes autem, quotquot ingrediebantur, juxta murum intrinsecus expectabant aliorum introitum. Summum fuit ex omni parte silentium, quanquam cives hostium musitationes & strepitum bene perciperent. Cùmque jam tempus adesse civibus videretur (non enim sibi tutum rati sunt intromittere omnes) cum tubis & ingenti clamore de insidijs prorumpentes, subitò in hostes sine ordine turbatos irruunt, & omnes usque ad unum occidunt. Præoccupato etiam foramine, ignem injiciunt, & non potentes retrocedere præ tumultu, qui fuerunt ingressi, flammis suffocati sunt. Ferunt non minus sexcentis viris de parte Archiepiscopi eo conflictu peremptis, reliquos qui foris remanserant fugâ salvatos, civibusque victoria cessit.

MCCCLXX

Inter Archi-
epif & Co-
lonienfes
fit hoc año
concordia.

Anno Joannis Abbatis Hirsaugiensis quinto, Indiçt. Rom. XIII. facta est pax, & reformata Concordia inter Engelbertum Archiepiscopum

pum & cives Colonienſes, cohortante & mediante ſancto atque Doctiſſimo viro Domino Alberto, cognomento Magno Ratiſponenſium quondam Epifcopo de Ordine Fratrum Prædicatorum, de quo in præcedenti Volumine mentionem ſuis in locis fecimus pleniorẽ, qui magnæ tunc auctoritatis erat.

Eodem anno die XIV. menſis Septemb. Joannes Abbas & Conventus Monafterij S. Cornelij Nidenſis, in Diceceſi Colonienſi Ord. D.P. N. Benedicti propter nimiam locorum diſtantiam vendiderunt Decanis & Canonicis Eccleſiarum majoris & Beatæ Virginis ad gradus Moguntinẽſium ſubnotatas Villas, Drehtigeshuſen, Wiler, Steinbach ſuperius & inferius, partem Caſtelli Richenſtein, quæ omnia juxta Rhenum vel propè ſita ſunt, haud procul à Bingia & Bacheraco Palatini oppido, cum omnibus eorum pertinentijs, Jurifdiſtionibus, Judicij, terminis, hominibus, Juribus, Dominijs, Proprietatibus, fundis, ædificijs, vineis, poſſeſſionibus, ſylvis, nemoribus, terris cultis & incultis, emolumentis, proventibus, utilitatibus inquitis, & inquirendis, inventis & invenendis, & actionibus quibuſcunq; pro mille quadringentis & viginti tribus Marcis denariorum Colonienſis monetæ ac ponderis, prout patet in litteris venditionis, quas vidimus.

Anno etiam prænotato Gotfridus ſenior in Epſtein Dominus, Gotfrido juniore filio ſuo præbente conſenſum, vicum qui Flersheim vocatur, cum omnibus ad eum pertinentibus vendidit Decano & Canonicis majoris Eccleſiæ Moguntinæ pro quingentis & mille marcis argenti. A qua venditione milites, filioſque & pueros militum exceperit. Actum feriâ tertiâ ante Palmas Moguntinæ.

Claruit hiſ temporibus apud Alemannos Rudolphus Comes in Habſpurg, filius Alberti Comitis, cujus origo generis de antiqua Regum Francorum proſapia descendit. Qui Rudolphus in ipſo Caſtello Habſpurg reſidentis ſuæ locum tenebat, non longè à vico, qui Brugg nuncupatur, in pago Ergaviorum, de quo memorabile factum litteris commendatum poſteritati ſignificamus.

Cum die quãdam optimo per campos equo veheretur, animi forſan recreandi gratiâ, cum alio quodam viro nobili, Presbyterum Venerabile Corpus Dominicum ferentem ad infirmum cum unico Miniſtro conſpexit obviantem. Cui propius facto Comes dixit: *Bone Sacerdos, cum via ſi luſoſa, & lubricum iter, quare Dominicum ferens Corpus pedibus ambulas, & non potius equo veheris more cæterorum?* Cui Sacerdos: *Domine, inquit, pau-perculam habeo Eccleſiam, nec omnia mihi neceſſaria valeo comparare.* Cui Rudolphus Comes dixit: *Equus ecce meus tuus ſit amodo. Utere illo pro miniſterio Chriſti & honore, ut libet, ſacri Corporis Domini ad reverentiam: & ora pro peccatis meis ad Dominum.* Et mox descendens de equo, Sacerdotem cum magna reverentia deſuper ſedere fecit. Quod cernens alius ille nobilis, animo compunctus, equum ſuum miniſtro Sacerdotis tradidit. Et ſic ambo viri nobiles pro DEI honore cœptum iter pedibus continuârunt.

Erat non procul à loco, ubi iſta contigerant, Eremita quidam ſanctus, in petra cavata habitans cellulam, quem Comes Rudolphus pro informatione & conſolatione ſapientius cum paucis viſitare conſueverat.

C

Huic

Moguntini
Canonici
Bona certa
emerunt à
Monaste-
rio S. Cor-
nelij.

Rudolphus
Comes de
Habſpurg.

Rudolphus
pro dei ho-
nore Sacer-
doti equū
ſuum com-
modavit.

S. Eremita
Rudolpho
prædixit
Regule fa-
ſtigium.

Trifling

An. Hirſaug

75. II
S.V
18

Huius Eremitæ ſanctus Domini Angelus adventum Comitis prænuntiavit ſimul & factum. Ad quem ubi perveniſſet, poſt datam acceptamque ſalutem Eremita dixit ad eum: *Hodie Comes honorem Deo gratum exhibuiſti: Unde prædictum ſit tibi per miniſterium meum, quoniam in brevi exaltabitur nomen tuum ſuper omnes progenitores tuos, etiam Reges Principes & Duces.* Quam fuerit vera huius ſervi DEI promiſſio, poſt biennium patuit, quando Rudolphus in Regem electus fuit.

MCCLXXI.

Gregorius
ſic Papa X.
& præſuit
annis qua-
tuor.

Anno Joannis Abbatis VI. Indictione Romanorum XIV. poſteâquam Cardinales biennio ſerè toto tantâ pertinaciâ & bello inſeſtino diſſenſiſſent ab invicem, quòd eos neque timor Dei, neque hominum reverentia preces aut merus, ſed neque Principum terror emollire potuerit, ut Eccleſiæ providerent de Papa, tandem neceſſitate compulſi ad Electionem proceſſerunt inviti. Et quia nullus alteri Pontificatûs honorem inter Cardinales favebat, convenerunt mutuò, quòd Electio extra Collegium dirigeretur. Apud Viterbium itaque conſtituti Theobaldum Archidiaconum Leodiènſem, natione Italum, patriâ Placentinum, in exercitu Chriſtianorum in Aſia contra Saracenos longè abſentem, in Papam elegerunt. De quo ſic quiſpiam luſit.

Papatûs munus tulit Archidiaconus unus.

Hunc Patrem Patrum fecit diſcordia fratrum.

Evocatus poſt Electionem de Aſia, Viterbium venit, Papatum aſſumpſit, dictûſque Gregorius X. annis quatuor præſedit.

S. Bonaven-
tura Mini-
ſter Gene-
ralis, ſic
Cardinalis.

Iſte Papa Gregorius anno Pontificatûs ſui primo ſanctum atque Doctiſſimum in Theologicis Euſtachium, qui & Bonaventuram de balneo Regio natione Italum Ord. Fratrum Minorum Generalem Miniſtrum in Cardinalem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſublimavit, & Albanenſem Episcopum ordinavit. Qui cum eſſet in Divinis Scripturis doctiſſimus, multa ad eruditionem ſtudioſorum Fratrum utiliter conſcripſit: de quibus in Catalogo de ſcriptoribus Eccleſiaſticis jam dudum fecimus mentionem. Moritur in Concilio Lugdunenſi, anno Cardinalatûs ſui tertio, Dominicæ verò Nativitatûs MCCLXXXIII.

MCCLXXII.

Rudolphus
Comes in
Habsburg
obſedit ur-
bem Baſi-
leuſem.

Anno Joannis Abbatis Hirſaugiani VII. Indictione Romanorum XV. facta eſt diſſenſio gravis inter Episcopum & Cives Baſileenſes ex una parte: & Rudolphum Comitem de Habsburg, cum ei ad hærentibus ex altera parte. Convenerant ex Baſilea quidam profugi ad Comitem Rudolphum ejus auxilium contra injuriatores ſuos instantiùs poſtulantes: quorum petitione motus, cum & alias cauſas haberet legitimas, bellum indixit Baſileenſibus. Contractis itaque copijs, magnum adunavit exercitum, ingreſſuſque terram Episcopum, ſimul & agrum Baſileenſium, & omnia nullo reſiſtente igne & ferro hoſtili devaſtavit, multamque prædam abduxit. Poſt depopulationem totius Regionis, cum nec Baſileani cives, nec quiſquam alius ad bellandum illi occurrerent, Civitatem obſidione vallavit, quam ſex hebdomadibus continuis (civibus fortiter ſe defendentibus) impugnavit. Intereâ dum hæc per Comitem Rudolphum agerentur contra Baſileanos, convenerunt apud Franckenfurt ad ripas Moeni Principes, Germanici Regni Electores, & longum neceſſariumque

riūmque inter se de novi Regis institutione habuere Tractatum. Nam sicut in præcedente Annaliū Volumine diximus Anno Nativitatis Domini cccclvii. post mortem Regis Wilhelmi, Principes bifariam divisi, duos in dissensione Reges elegerunt, quorum neuter Administrationem Regni debito fuit ordine vel modo profecutus. Alphonſus namque Rex Castellæ & Legionis ab una parte Principum Germaniæ vocatus ad Regnum, suâ sorte fuit contentus, & in Germaniam venire despexit. Ob petitionem tamen & honorem eorum, à quibus fuerat electus, titulum Regni assumpsit: & imperitè (ut mihi videtur) Regem se Romanorum nuncupavit. Romani enim Imperatorem habent, non Regem. Germani autem Regem habent ex antiquo Francorum instituto, non Imperatorem; quanquam Imperium postea Germaniæ Regno sit incorporatum, sicuti & hodie manet subiectum. Unde ad Regnum electus, apud Aqualgrani unctus ex more antiquo, quamdiu coronam Imperij de manu Summi Pontificis non susceperit, Rex Germaniæ seu Ostrofrancorum, id est, Orientalium dicendus est, non Imperator, multò verò minus, imò nunquam Rex Romanorum. Ad cuius evidentiam nominis sciendum, quòd Regnum Francorum cœpit apud Sicambros, ubi nunc morantur Hollandij circa Ostia Rheni anno ante Christi Nativitatem cccxxxvi. & primi dicti fuerunt Sicambri, multis annis postea Franci à Rege ipsorum, qui regnavit anno ante Christi Nativitatem quadragesimo, & erat nomen Franc. Regnavit autem, (ut Hunibaldus dicit) libro xiv. de Origine Francorum annis xxviii. & obiit Anno nono, ante Natum Christum.

Crevit postea cum tempore multoque labore Regnum Francorum & ampliatum, totam Germaniam, Galliam, & magnam Italiæ Hispaniæque partem sibi subiecit, mansitque una Monarchia nunquam Romanis subiecta per annos ferme mcccxxvi. usque post mortem Ludovici Pij, cujus filij ex uno Regno Francorum fecerunt duo, & utrumque nomen obtinuit Francorum annis multis. Nam alterum dicebatur Regnum Ostrofrancorum, id est Orientalium Francorum sub cuius ditione manet Aultraſia, hoc est, Metis, Leodium, Treveris, Colonia, Atrebatum, Cameracum, Brabantia, Flandria, Hollandia, Frisia, Saxonia tota, Holsatia, Dania, Marchia, Pomerania, Prussia, Polonia, Boemia, Silesia, Thuringia, Westphalia, Hassia, Buconia, Moravia, Bavaria, Austria, Carinthia, Stiria, Athesis, Rhetia, Suevia, Alemannia interior & exterior, Helvetia, Alſatia, Burgundia, Lotharingia, & Cis-Rhenana Regio tota ab ortu Rheni fluminis usque ad mare. Omnia hæc, & quidquid eis vel interjacet, vel adiacet, ad Regnum Ostrofrancorum pertinent usque in præsentem diem, & Regi Germaniæ sunt Jure subiecta.

Alterum verò Regnum dicebatur Westfrancorum, hoc est, Occidentalium Francorum. Sub cuius ditione consistit Gallia Celtica simul & Aquitanica, Normandia quoque, Britannia Minor, quondam Armorica nuncupata, Wasconia, & quidquid his interjacet, cum multis Civitatibus & Provinciis. Hoc Regnum Francorum nomen retinet usque in præsentem diem, quamvis etiam à multis & non improprie Gallorum nominetur. Manifestum est enim tam ex Hunibaldo, quam ex pluribus alijs historiarnū scriptoribus, quòd omnes Gallorum, qui post Faramundum Reges fuerunt, cum omni nobilitate à majori gentis parte originem ducunt, à Francis Theutonicis.

Alphonſus
Regem Ro-
manorum
se nuncu-
pat.

Romani
non Regem
sed Impera-
torem ha-
bent.

Monarchia
Regni Fran-
corum du-
ravit annis
mcccxxvi.

Quæ Pro-
vinciæ per-
tineant ad
Regnum
Germano-
rum.

Quæ Pro-
vinciæ per-
tineant ad
Regnum
Gallicanū.

Handwritten marginal note in red ink.

Handwritten marginal note in red ink.

Handwritten marginal note in red ink.

Handwritten marginal note in red ink.

Richardus
Anglicus
Germano-
rum Re-
gnum as-
sumpsit.

Sed jam nunc revertamur ad ordinem, unde occasionaliter digressi sumus. Richardus Cornubiæ Comes, Frater Regis Angliæ, quem alia pars Electorum Germaniæ vocavit ad Regnum, exiens de Insula venit Aquasgrani, ubi honorificè susceptus à suis in Regem coronatus est. Verùm postquam peragrandò Regnum consumpsit, quas secum attulerat pecunijs, egere cepisset, ab omnibus fuit desertus: unde motus indignatione, Regni Administrationem, ut supra dictum est, certis commisit Principibus, & in Angliam reversus præter inane nomen Regium nihil deinceps penitus de Regno curabat.

Rudolphus
Habsburgij
Comes hoc
anno eligitur
Rex
Germaniæ.

Quo tandem mortuo, Principes Regni Germanici Electores, ut paulo ante hæc diximus, ad festum S. Archangeli Michaelis apud Frankensfurt convenientes, Rudolphum Comitem de Habsburg absentem, & in obsidione Basileanorum occupatum, in Regem Germanorum & Imperatorem Romanorum unanimi consensu elegerunt, & verificata est Prophetia servi Dei, quam Deus illi ostenderat.

Mittuntur sine mora solemnnes ad eum nuntij Oratores, qui nomine Principum & totius Regni decretum Electionis illi quantocius intimarent: & ut Franckesfurt dignaretur citius descendere, peterent. At ille mox solutâ obsidione, rebûsque festinanter domi compositis, cum uxore & honesta comitiva descendit ad Franckesfurtiam, ubi Principes se reperit expectantes. Qui honorificè susceptus à Principibus, & cunctis qui aderant, ut impositum onus Regni subire dignaretur, humili omnium instantiâ rogatus est. Consensit orantibus, & Regium munus accepit oblatum. descendensque cum Principibus ad Grani Aquas in Regem Germaniæ unacum uxore sua coronatus est. Regnavit annis decem & novem, Princeps magnificus, & in cunctis victoriosus.

Regnavit
annis XIX.

Anno prænotato mortuus est Engelbertus Archiepiscopus Colonienfis, & in Ecclesia S. Cassij Martyris Bunnæ sepultus: vir strenuus, libertatum, Jurium, & privilegiorum Ecclesiæ suæ defensor & propugnator semper acerrimus. Huic in Archiepiscopatu successit Sigefridus ex Comitibus de Westenburg, vir & ipse strenuus, sed plus ad arma, quam ad munus Pontificum idoneus: quem Gregorius Papa sequenti anno in Concilio Lugdunensi confirmatum proprijs manibus consecravit, & Pallij decoravit ornatu.

Sifridus fit
Archiepisc.
Colonienf.

Eodem anno mortuus est Henricus ex Comitibus de Lyningen Spirensis Ecclesiæ Præsul, & sub marmore albo in medio Ecclesiæ Neomatenfis sepelitur. Cui successit in Pontificatu Fridericus de Bolandia, ex sorore nepos defuncti, præfuit annostriginta. Bolandia breve territorium est in Diœcesi Wormatiæ.

MCCLXXII.

Concilium
Generale
Lugduni
celebratur
à Papa Gre-
gorio.

Anno Joannis Hirsaugiani Abbatis octavo, Indictione Romanorum primâ, Gregorius Papa X. vir sanctæ memoriæ Concilium Generale apud Lugdunum, antiquam Burgundiæ urbem (quæ nunc est in Gallijs) biennio celebravit. In quo proprijs comparuerunt in personis Archiepiscopi & Pontifices numero quingenti, Abbates verò sexcenti, & alij Prælati dignitate inferiores, ut sunt Præpositi, Decani, Priores, Custodes, Scholastici & Cantores, mille & supra. Multa in ea Synodo tractata fuerunt pro recuperatione Terræ sanctæ, & ad variam utilitatem generalis status Ecclesiastici.

Com-

Comparuit in eo concilio Palæologus Imperator Græcorum Constantinopolitanus cum magna & honestissima suorum comitiva: qui ad instantiam Patriarchæ sui etiam præsentis, & Genuensium amicorum, se suòsque obedientiæ Romanæ subjecit Ecclesiæ, postquam tredecies Græci ab ejus fide defecerant. Ad communionem itaque Romanæ Ecclesiæ Græci per Concilium admissi, paucis in unione permanferunt annis, sed Græcâ levitate atq; superbiâ seducti in pristinos citiùs sunt relapsi errores, donec postremò justo Dei permittente judicio, à Saracenis superati, penitus à fide Christiana defecerunt. In eodem Concilio Lugdunensi Gregorius Papa X. in subsidium eorum, qui contra Saracenos pro fide Christi militabant in Asia, Collectam sive Contributionem decimæ partis omnium bonorum, utilitatum, sive proventuum non annalium, sed capitalis summa: possessionis, universis & singulis Christi fidelibus imposuit, laicis & Clericis, sæcularibus & monasticis, Pauperibus ac divitibus, Principibus & Episcopis, in sex annos continuatos solvendam. Collectores ejusdem Decimæ plures per omnia Regna, provincias, & urbes constituit. Verùm quia nimis dura multis videbatur ista contributio, à paucis fuit soluta, quanquam deputati Collectores, Censuras in non solventes fulminarent.

Græcorum Ecclesiæ à Romanæ subjecit.

Contributio Decimæ omnium possessionum Christianis à Papa indicitur, contra Saracenos.

Pro eadem causa Idem Pontifex Crucem per universum orbem Christianum prædicari mandavit, Plenamque delictorum omnium veniam & remissionem cunctis pollicebatur, qui vel Cruce susceptâ in Siriam contra Saracenos pugnaturi pergerent: vel impediti legitime suis pecunijs & elemosynis pergentibus subvenirent. Multam eo modo pecuniam collegit. Comparuit in eodem concilio Lugdunensi Rudolphus Germanorum Rex, noviter, sicut diximus, Electus, & apud Aquasgrani juxta morem coronatus. Qui ad persuasionem Gregorij Papæ crucem suscepit, & protectionem contra Saracenos in Asiam promisit. Constituit ei Pontifex, quòd anno sequenti proximo cum pace veniret in Italiam, susceptâque Romæ Coronâ Imperij, ulterius cum exercitu procederet in Judæam ad Jerosolymæ Civitatis recuperationem.

Rudolphus Rex in Concilio Lugdunensi Crucem assumpsit.

Verùm posthæc subortis in Germania dissensionibus (quindecim Comitibus in Rudolphum conspirantibus) quod Pontifici promiserat, servare non potuit. Unde cum aliquandiu apud Mediolanum expectatus non veniret, à Papa excommunicatus est. Postea tamen informatus de impedimento legitimo, Pontifex à Censuris illum absolvit, & fidelium Communioni restituit. Veruntamen, quoniam ire ad recuperationem Terræ sanctæ ut promiserat, non potuit, Comitatum Romandiola in satisfactionem sancto Petro & Ecclesiæ donavit.

Rudolphus ex multis causis iter transmarinum non implevit.

Et quia diximus, Rodolphum ex antiquissima Regum Francorum stirpe procreatum, operæ precium fore judicamus, ut quo id factum, sit ordine vel tempore, breviter replicemus. Quod ut eò fiat commodius, quòd certiores imitamur auctores, dignum videtur imprimis, ut originem gentis & successiones Regum Francorum huic loco inferamus, propterea maximè, vel quòd recentiores Historiographi, & quotquot de his rebus in mille annis scripserunt, penè omnes confictam & erroneam composuerunt historiam; quorum aliqui Francos tempore Valentiniani Cæsaris asserunt venisse in Germaniam, alij verò negantes eos Trojanorum fatos propagine, varijs commentis terræ Germanicæ semper indigenas extitisse demon-

Rudolphus Rex de antiqua Regum Francorum stirpe descendit.

Handwritten notes on the book's spine, including "An. Hirsau", "75. II", "S. V", and "18".

demonstrare conati sunt. Nos autem Hunibaldum sequentes, qui tempore Clodovæi Magni Regis Francorum anno Domini quingentesimo vivens in humanis, ex Wastaldo & alijs Francorum antiquissimis Auctoribus sive historiographis decem & octo libros conscripsit, Francos genere Trojanos esse breviter ostendemus.

Francorum
origo.

Nam primi sex libri memorati Auctoris Hunibaldi continent historiam annorum DCCL. hoc est originem gentis Francorum, Principes, Duces, Reges, Sedes, Evagationes, Bella & gesta. In his autem septingentis quinquaginta annis nec Franci dicebantur, nec Sicambri. Sed varijs nominibus appellati sunt secundum diversas mutationes sedium & mansionum.

In alijs sex Hunibaldi libris historia continetur annorum ccccv. ab eo videlicet tempore, quo sub Marcomero Rege de Sarmatia & Danubij ostijs egressi venerunt in fines Germaniæ ad ostia Rheni, ubi nunc est Hollandia, usque ad Faramundum Regem Francorum, & eo tempore non Franci, sed Sicambri sunt dicti per annos ferme cccc. sicuti & prius dicebantur, cum adhuc residerent apud Danubium. Et in his sex libris continentur xvi. Regum Sicambrorum nomina, bella & gesta usque ad Francum Regem, à quo Sicambri deinceps Franci sunt nuncupati, anno scilicet ante Christi Nativitatem xxxvii. deinceps numerando Reges Francorum cum ipso Franco, usque ad Regem Faramundum Reges fuerunt xxiii. & post illos duo inter Reges sive Duces Dagobertus & Genebaldus: & sic à primo Sicambrorum ingressu ad Germaniam Reges Francorum usque ad Faramundum exclusivè numerantur xlii. quorum nomina & gesta in his sex libris continentur.

Quid ultimi
sex libri
Hunibaldi
Historiographi
contineant.

Porro in ultimis Hunibaldi sex libris historia continetur annorum cix. à Faramundo Rege inclusivè, qui regnare cœpit Anno Domini ccccv. usque ad mortem Clodovæi Regis Francorum Magni à S. Remigio baptizati, qui obiit Anno Domini DXIV. Indictione Romanorum XII. Et in his centum & novem annis numerantur Francorum Reges Quinque, & sic in morte Clodovæi Hunibaldus librum xviii. Historiæ Francorum finivit, post quem multi fuerunt Auctores.

A morte
Clodovæi
anni
ccxxxviii.
usque ad
Pipinum.

A morte autem Clodovæi usque ad Pipinum Regem, Patrem Caroli Magni, qui cum esset Dux Brabantiae, Namurij Comes, & major Domus, Hilderico, iussu Zachariæ Papæ abrogato, in ejus locum successit. exclusivè Reges Francorum numerantur lineâ rectâ sibi invicem succedentes xiv. per annos ccxxxviii. A Pipino autem usque ad Rudolphum de Habsburg per annos dxxxix. inclusivè, Reges numerantur Ostrofrancorum xxxi. Et nota, quod hic & deinceps Reges accipimus eorum Francorum, qui regnaverunt in Germania, sive Coronam habuerint Imperij, sine non habuerint, reclusis omnibus, qui post Ludovicum Pium Magi Caroli filium post Regni divisionem in Gallia regnaverunt.

Reges Fran-
corum ciii.
per annos
mccccxlix.
xlix. fue-
runt.

A morte Regis Rudolphi ad xxvii. annum Regis Maximiliani, quo hæc scripsimus, anno Domini M. DXIV. Reges numerantur Germaniæ Francorum, sive coronam Imperij habuerint, sive non, XI. per annos ccxxi. Et sic per annos mccccxlix. à Marcomero Rege Sicambrorum, qui gentem hanc primus de Sarmatia duxit in Germaniam, inclusivè usque ad xxvii. Regis Maximiliani annum, omnes Sicambrorum, Fran-
corum,

eorum, Germanorum Reges nnumerantur ordine recto sibi mutuo succedentes citr. Porro quot hujus gentis fuerint Reges à primo Duce, cum quo exierunt à Troja, primis Hunibaldi sex libris à Wasthaldo conscriptis habetur, de quibus nos hâc vice non intromittimus, quia Codicem in Sphanheim dimissum ad manum non habemus. Ex alijs duodecim Hunibaldi libris, quæ ante sedecim annos nos excepimus, breviter & compendiosè his Annalibus inferenda censemus, sola Regum nomina, tempora & annos quibus regnarunt, gesta eorum pratereuntes.

Anno igitur ante Christi Nativitatem cccxxxix. ut Hunibaldus dicit in septimo, temporibus Cyri Regis Persarum, Esdra quoque & Neemia Principum Judæorum, anno post excidium Troianum dcccl. egressa ab Insulis Scanzianis Gothorum gens, Sicambros, qui ex Troianis Reliquia in Sarmatia ad Danubij ostia morabantur, bello aggressi sunt, & Anthenorem Regem eorum cum alijs pluribus occiderunt. Post quem Marcomer filius patri succedens regnavit annis xxviii. Qui anno Regni sui quarto insultus Gothorum graviter ferens, consilio cum Proceribus habito, ædes mutare decrevit. Dicebantur eo tempore neque Sicambri, neque Franci, sed Scythæ.

Misâ ergo ad Saxones legatione, eò quòd & ipsi ex Troianis descenderint, sedes ab eis in finibus Saxonie ad ostia Rheni (ubi nunc sunt Hollandij, Frisij, Geldrenses, & pars Westphalia inferioris) facili supplicatione impetrarunt. Egressus itaque Rex Marcomer cum universo populo suo de Sarmatia, venit ad ostia Rheni fluminis in Germaniam, anno Regni sui VII. qui fuit ante Nativitatem Domini cccxxxv. in mense Aprilis. Erant autem viri ad bellandum idonei, præter senes, parvulos, filios & uxores, centum septuaginta quinque millia, sexcenti, quinquaginta octo. Post Marcomerum regnavit Anthenor filius ejus annis xxx. post Anthenorem filius ejus Priamus annis xxiv. post Priamum filius ejus Helenus, regnavit annis xix. post Helenum regnavit Diocles filius ejus annis xxxix. Post Dioclem regnavit Helenus filius ejus annis xiv. Post Helenum secundum regnavit frater ejus Dioclis junior filius nomine Basanus annis xxxvi. qui terminos Sicambrorum valdè ampliavit, post quem Clodomer filius regnavit annis xviii. Deinde Nicanor filius regnavit annis xxvi. post quem Marcomer ejus filius regnavit annis xxviii. Quo mortuo patri successit Clodius, & regnavit annis xi. Post hunc Anthenor Clodij filius regnavit annis xvi. post quem Clodomer filius regnavit annis xx. Quo defuncto filius ejus Merodac regnavit annis xxviii. qui multa cum Romanis & Gallis prælia commisit, obiitque anno ante Christi Nativitatem xciii. Cui filius suus Cassander succedens regnavit annis xxi. qui cum Saxonibus bellum gessit adversus Borbistam Regem Gothorum, & vicit. Post quem Ancharius filius ejus regnavit annis xxxv. Quo in bello à Gallis perempto successit ei filius nomine Franc, & regnavit annis xxviii. à quo Sicambri deinceps dicti sunt Franci: quod quomodo & quare sit factum, Hunibaldi compilatio refert. Franco autem mortuo ante Christi Nativitatem anno nono, Clogio ejus filius succedens regnavit annis xxx. cujus anno decimo *JESUS CHRISTUS DEI filius homo factus in Bethleem Juda de Virgine MARIA nascitur*. Clogione mortuo Herimer filius regnavit annis xii. quo perempto in bello Gallicano, Marco-

De Franco-
rum origi-
ne ex Troia-
nis auctore
Hunibal-
do.

Quo tem-
pore & un-
de Sicam-
bris qui &
Franci in-
trarunt
Germaniâ,

Genealogia
omnium
Regum
Francorû.

Basanus
Rex Fran-
corum Ma-
gnus multa
miranda
fecit.

Francus
Rex, à quo
Sicambri
deinceps
Franci sunt
dicti.

merus

Handwritten text on the book's spine.

Handwritten text on the book's spine.

Handwritten text on the book's spine.

Antenor
Francorum
Rex cum
IX. Ducibus
in Moſa
ſubmerſus
eſt.

Francorum
Occidenta-
lium XXXI.
millia ve-
nerunt ad
Wirzburg
anno Dñi.
CCCXVI.

Franci Ro-
manis tri-
butarij fa-
cti ſunt an-
nis XX.

Faramun-
dus ex Duce
Francorum
regnat an-
nis XXV.

merus frater regnavit annis XVIII. cujus anno ſecundo Chriſtus paſſus eſt. Poſt hunc regnavit Clodomer filius annis XII. Deinde Anthe- nor filius Patri ſuccedens regnavit annis VI. quo in Moſa flumine cum IX. Ducibus, & LXXXI. nobilibus ſubmerſo, Ratherius filius ejus regnavit annis XXI. cujus anno ſecundo Nero Caſar primam Chriſtianis perſecutionem indixit. Ratherio ſucceſſit Richimer filius, & regnavit annis XXIV. qui cum Gothis, Romanis & Gallis multa prælia geſſit. Odemar Patri ſuccedens, regnavit annis XIV. poſt quem Marcomer ejus filius regnavit annis XXI. quo etiam mortuo Clodomer filius regnavit annis XVII. Et illo defuncto Faraebertus ejus filius regnavit annis X. poſt quem Sunno filius regnavit annis XXVIII. Poſt Sunnonem Hildericus filius regnavit annis XI. qui obiit Anno Domini CCLIII. Cui Bertherius filius ejus ſuccedens regnavit annis XVIII. poſt quem Clodius filius regnavit annis XXVII. Deinde filius ejus Walther regnavit annis VIII. Cui Dagobertus filius ſuccedens regnavit annis XI. poſt quem Clogio filius regnavit annis tantum duobus, quo Anno Chriſti CCCIX. mortuo, Clodomerus frater ſuccedens regnavit annis XVIII. Cujus tempore Francorum triginta duo millia ſub Duce Genebaldo, qui frater ejus erat, rogati à Thoringis amicis de inferiore Francia ſive Sicambria cum liberis & uxoribus exeuntes venerunt in eam provinciam, quæ nunc Francia dicitur Orientalis, in qua Wirzburg eſt, & Babenberg urbes conſtitutæ, & habitaverunt ibi primo ſub Ducibus, uno & viginti ſibi mutuò ſuccedentibus per annos cccxxxvi. poſtea ſub Episcopis Wirzburgenſis Eccleſiæ numero LXI. ſibi invicem ſuccedentibus, quibus Ducatus Oſtrofrancorum à Pipino incorporatus eſt, per annos DCCLXI. uſque ad annum XVIII. Laurentij de Bibera, Episcopi Herbipolenſis hodie Ducantis. Poſt Clodomerum Richimer filius ejus regnavit annis XIII. Quo in Gallia cum alijs pluribus Francorum à Constantino Caſare perempto, filius ejus Theodomer poſt eum regnavit annis X. qui & ipſe à Romanis in Gallia captus unà cum Aſtila matre capite truncatus eſt. Poſt quem Clogio filius ejus regnavit annis XVIII. Clogioni defuncto Marcomer filius ſuccedens ei, regnavit annis quatuor, & in bello peremptus eſt à Romanis. Poſt cujus interitum Franci Romanis facti ſunt Tributarij annis XX. redactoque in Provinciam Regno Duces pro Regibus inſtituti fuerunt: quorum primus fuit Dagobertus frater Marcomeri Regis Francorum occiſi, qui permiſſione Romanorum Ducatum ſub tributo tenuit annis XIII. Cujus anno V. Valentinianus rexit & imperavit annis tredecim. Quo tempore apud Oſtrofrancos Wirzburgi Ducatum tenuit Clodius annis XX. qui nunquam ceſſit Romanis. Poſt Ducem Francorum Dagobertum, qui obiit Anno Dominicæ Nativitatis CCCLXXXV. Indictione XIII. Genebaldus filius Ducatum ſuſcepit annis XIX. Quo mortuo Francorum proceres, Imperio Romanorum contempto in libertatem ſe vendicant, abrogatiſque Ducibus Regem ſibi conſtituunt Faramundum Ducem Franciæ Orientalis, & filium Marcomeri Ducis, qui fuit Clodij Ducis, qui fuit Dagoberti Ducis, qui fuit Genebaldi primi Ducis Francorum Orientalium, qui fuit Dagoberti Regis filius, & frater Clogionis ſimul, & Clodomeri poſt Patrem ſucceſſivè regnantium. Regnavit autem Faramundus annis XXVI. vir magnanimus & bellicoſus, qui Romanos nunquam

quam timuit. Et ex illo tempore Francorum Reges coeperunt esse potentes, atque paulatim totam Galliam, universamque Germaniam, & magnam Italiae partem suo regno subjecerunt, ipsumque Romanorum Imperium in nihilum redegerunt.

Anno Faramundi Regis secundo Valentinianus cum Theodosio imperavit annis vii. qui cum tributum à Francis exigeret, ante xx. annos ut diximus post necem Marcomeri promissum, bellum obtulerunt: sed Valentinianus congredi Francis non ausus, paulò post apud Lugdunum Arbogasti dolo interijt. Plures fuerunt eo tempore Francorum Duces de Regum profapia descendentes, qui diversis in loci sub Regum ditione Praefecturae gerebant officium; nam in electione Regis Francorum quatuordecim Duces leguntur fuisse praesentes excepto Faramundo, scilicet: Dux Marcomerus frater Faramundi, qui post eum Franciam Orientalem rexit annis xviii. Dux Sanno. Dux Clodius, Dux Dagobertus, Dux Nicanor, Dux Farabertus, Dux Richimerus, Dux Anthenor, Dux Priamus, Dux Dagobertus, Dux Beheri, Dux Heribert, Dux Sunno, & Dux Richer fratres & filij Ducis Genebaldi Interregis secundi. Faramundo Rege defuncto anno Christi CCCCXXXI. Clodius crinitus ejus filius post eum regnavit annis xx. qui magnam Galliae partem armis obtinuit, & Romanos in Gallia dominantes aut occidit, aut fugavit. Posthunc Merovæus Rex Patri succedens regnavit annis x. Quo mortuo Hildericus filius ejus regnavit annis vi. Deinde Regno pulsus à Francis in Thuringiam fugit, & ibi exulavit annis vii. Interea Franci Regem sibi constituerunt in Gallia morantes Egidium Romanum à sanguine Regio penitus alienum. Quo post annos octo de Francia pulso Hildericus revocatus deinceps iterum regnavit annis ix. Post quem Clodoveus filius ejus regnavit annis xxx. qui primus ex Regibus Francorum fidem cum gente penè tota, Anno Domini CCCCXCIV. suscepit. Hic jam Baptisterium regenerandus cum intraret, ad eum S. Remigius Praesul Remorum dixit: *Mitis depone colla Sicamber. Adora quod incendisti. Incende quod adorasti.* Hoc est: *Adora Christum, cujus Ecclesias incendisti paganus. Incende idola, quae adorasti.* Clodoveus iste Regnum Francorum valde auxit: Alemannos & Bavaros, Thuringos & Saxones cum alijs pluribus regno subjecit. Moritur Anno Domini DXIV. Post mortem Clodovæi Lotharius filius ejus regnavit pro eo annis LI. per quem Genealogia Regum Francorum directa continuatur usque ad Hildericum Regem ultimum. Porrò fratres Lotharij regnaverunt in locis sibi deputatis à Patre. Theodoricus apud Metenses in Austrasia annis xxxiii. Clodoveus Aurelianus, Hildebertus apud Parisianos in Neustria. Quibus omnibus tandem cum filijs & nepotibus defunctis, Monarchia ad Lotharium revertitur. Qui & ipse Lotharius moritur Anno Domini DLXIV. filios relinquens quatuor. Quorum junior Helpericus Suesfionis regnavit annis xxiv. per quem linea Regum continuatur. Heribertus natu major Parisijs regnavit annis paucis. Sigebertus tertio genitus regnavit in Austrasia super Metenses, Leodienses, Treverenses, Colonienses, Moguntinenses & Germanos annis xiv. quem Helpericus frater postea occidit. Secundo genitus Lotharij Gunthramus regnavit in Burgundia, Alemannia, Alsatia, & apud Helvetios annis xxxiii. & obiit anno Domini DXCVII. duos reliquens filios, Theodebertum & Theodericum.

D

Theo-

Valentinianus Caesar junior Francos non audebat impugnare.

Francorum Duces xvi. una die conveniunt simul.

Clodoveus Rex primus Christianus regnavit annis xxx.

Lotharius Clodovæi filius regnavit annis LI.

Lotharij quatuor filij Reges Francorum uno tempore.

Triffling

An Hirsau

75 II

S.V
18

Theodebertus natu major genuit Sigebertum, Sigebertus autem genuit Odebertum, Odebertus autem genuit Odebertum juniorem. Odebertus autem junior genuit Lutfridum & Udalricum, Lutfridus autem genuit Guntramum, Guntramus autem genuit Hunfridum. Hunfridus autem genuit Rudevvolffum, Rudevvolff autem genuit Adelbertum, Adelbertus autem genuit Lutfridum, Berngerum, Adefridum & Heribertum. Omnes præscripti de recta linea Regis Gunthrami descenderunt cum multis alijs, qui collateraliter ex eo simili prosapia venerunt: quorum aliqui ad tempus fuerunt Reges, aliqui Duces. Postremò Comites facti sunt penè omnes, & cum nimium essent multiplicati, nec Reges deinceps esse potuerunt, nec Duces præ multitudine eorum. Unde Postremò permissione Regum Francorum, sub quibus militabant, omnes facti sunt Comites: ex quibus cum tempore rursus multiplicati, & ob id minus locupletes, nonnulli ex necessitate in simplicem nobilitatem descenderunt inopia compulsi. Nam ut Flodoardus & Richerus historiae scriptores Francorum post Hunibaldum sunt testes, permissione Regum, qui Monarchia apud Francos tenebant principatum, præscripti Comites cum alijs ex Gunthrami Regis prosapia descendentes, Burgundia magnam partem, Alemanniam totam cum Helvetia, Wasgaviam, Suntgaviam, Alsatiam, & quidquid his vel interjacet, vel adjacet, inter se olim dividerunt, & possederunt cum eorum nepotibus usque in præsentem diem. Inter ceteros prædictus Presbyter Flodoardus meminit Comitum de Habsburg, Kyburg, Homburg, Pfirt, Bichsch, Montfort, Zaringen, Zolra, aliorum complurium, quos omnes de stirpe Regis Gunthrami connumerat. Porrò Lutfridus major natu Adelberti, de quo est dictum, Comes fuit in Habsburg, & genuit Odebertum, Odebertus autem genuit Ruthbertum, de cujus stirpe Rudevvolffus, aliàs Rudolphus Rex Germanorum descendit. Ab obitu autem Regis Gunthrami usque ad electionem, Rudolphi fluxerunt anni DCCV. A die autem electionis ipsius Rudolphi usque ad electionem Regis Maximiliani, qui ab eo lineam rectam descendit, anni fluxerunt CCXIV. Cujus generationis ordo sic continuatur. Albertus Comes in Habsburg, qui de Ruthberti Comitum prædicti rectam lineam (quibusdam interpositis, quorum nomina ad manum jam non habemus) originem duxit, genuit Rudolphum Regem, Rudolphus autem Rex genuit Albertum, qui primò factus est Dux Austriae Patris auctoritate, Principumque consensu, & post Adolphum, ut infra dicemus, Rex Germanorum. Albertus autem genuit alium Albertum Austriae Ducem ex Elisabeta filia Meginhardi Carinthiae Ducis, per quam Carinthia domui conjuncta est Austriae usque in præsentem diem. Porrò Albertus Dux genuit Lupoldum Austriae & Lotharingiae Ducem ex Joanna filia Comitum de Pfirt, Lupoldus autem genuit Ernestum, Ernestus autem Dux genuit Fridericum Imperatorem Tertium ex Symburge filia Alexij Ducis Mazoviae in Polonia. Fridericus autem Caesar genuit Maximilianum Regem Germaniae, Bohemiae, Ungariae, Dalmatiae, Croatiaeque, & Imperatorem Romanorum ex Eleonora Regis Portugalliae & Lusitaniae filia. Maximilianus autem Caesar genuit Philippum Regem Castiliae, ex Maria filia Caroli Ducis Burgundiae. Philippus autem genuit Ferdinandum Regem Hispaniae, & Carolum Archiducem Austriae, Ducemque Burgundiae, ac

Bra-

Comites
Alemanniam
totam præ-
sident, præ-
ter Urbes
Episcopa-
les.

Genealogia
Comitum in
Habsburg
de Regibus
Franco-
rum.

Habsburg.
Kyburg.
Homburg.
Pfirt.
Bichsch.
Montfort.
Zaringen.
Zolra. &
alij.

Ducatus
Carinthiae
Domus Aus-
triae, quo-
modo fue-
rit Unitus.

Genealo-
gia Comi-
tum de Hab-
sburg, per
Maximilia-
num con-
tinuatio.

Brabantia ex Anna filia Ferdinandi & Elisabeth Regum Hispania. Fuerunt & alij Duces Austria collaterales multi, quos isthic ratione praerimus, inter quos fuit etiam Albertus, qui apud Germanos post Sigismundum Imperatorem biennio regnavit: sed brevi tempore deficientibus cunctis hodie Maximilianus cum unico nepote Carolo solus Monarcha possidet omnia. Nunc ergo ad successiones Regum Francorum intermissas revertamur.

Lothario filio Clodovæi Regis Francorum Anno Domini DLXIV. mortuo, Helpericus junior filius ejus Sueffionis regnavit annis XXII. Post quem Lotharius ex Frigegunde filius regnavit annis XLIV. Quo mortuo filius ejus Dagobertus regnavit annis XXXIV. Post quem Clodovæus filius ejus regnavit annis XVI. Illo mortuo successit Patri Lotharius, & regnavit annis quatuor. Post quem Theodoricus frater ejus regnavit primò annis VII. & à Francis propter inertiam deponitur. Quo deposito Hildericus amborum frater medius natu regnavit parvo tempore, qui cum esset moribus asper, in venatione cum Ulcida uxore prægnante à suis occiditur. Post quem Theodoricus frater ad Regnum restitutus regnavit denuò annis III. & obiit Anno Domini DCXCII. Post quem filius ejus Clodovæus major natu regnavit annis tribus. Cui Hildebertus frater succedens regnavit annis XIV. Post quem filius ejus Dagobertus junior regnavit annis quinque. Quo defuncto Franci Danielem quendam Presbyterum in Regem erigentes, Helpericum nuncuparunt, qui regnavit annis novem. Contra quem Carolus Martellus à principatu paterno (qui major Domus fuerat) pulsus, Lotharium Dagoberti Regis filium constituit Regem, & multa pro eo adversus Danielem prælia gessit. Tandem Anno Domini DCCXXIV. ambobus vitâ defunctis Theodoricus minor Dagoberti filius Lotharij frater auxilio Caroli Martelli jam in principatum restituti ad regnum Francorum suscipitur, regnavitq; annis tredecim. Post quem Hildericus filius ejus regnavit annis XIV. qui Anno Domini DCCLI. Indictione Romanorum IV. consilio Zachariae Papæ ut inutilis à Regno Francorum depositus est, & in Monasterium detrusus.

Post quem anno sequenti Pipinus Major Domus Comes Namurci, & Brabantia Dux (à quo Palatini Comites descendunt) electione Procerum Sueffionis à S. Bonifacio Moguntinensium Archiepiscopo in Regem Francorum unctus, & coronatus est: regnavitque annis XVI. qui & ipse duxit originem ex antiqua Regum Francorum profapia, ut sequitur.

Nam Clogio Rex Francorum Theodemi Regis filius, qui regnare cœpit Anno Domini CCCL. genuit Marcomerum Regem, Marcomerus autem Rex genuit Dagobertum Ducem, Dagobertus autem genuit Sunnonem. Sunno autem genuit Dioclem, Diocles autem genuit Meroveum, Meroveus autem genuit Leonicum, Leonicus autem genuit Heribertum, Heribertus autem genuit Priamum, Priamus autem genuit Sigebertum, Sigebertus autem genuit Nicanorem, Nicanor autem genuit Enchisen, quem alij nominant Ansegisum, Ansegisus verò genuit S. Arnulphum, postea Episcopum Metensem, & ultimò Monachum Eremitam. Arnulphus genuit Ansegisum majorem Domus Francorum, Ansegisus verò genuit Pipinum seniore domus Magistrum, Pipinus autem genuit Carolum majorem Domus, bellicosum & Victoriosissimum Principem.

Genealogia Francorum per Lotharium continuatio.

Daniel Presbyter fit Rex Francorum.

Pipinus Major Domus Brabantia Dux fit Rex Francorum annis XVI.

Profapia Pipini Regis Francorum.

An Hirsau
70 II
S.V
15

Carolus M.
primus ex
Francis Im-
perator.

Quæ gentes
fuerint ſub
Regno
Francorū
non diſiſo.

Regnum
Francorū
in duas Mo-
narchias
dividitur
Alterum
Regnum
Germani-
cum, alte-
rum Galli-
canum.

Conventus
ſit Regis &
Principum.

Omnes præſcripti Principes fuerunt vel Comites Namurci, vel Duces Francorum in eo pago, qui nunc Brabantia dicitur. Porrò Carolus Martellus genuit Pipinum juniorem, qui Hilderico, ſicut diximus, abrogato, ſuper Francos regnavit annis xvi. Pipinus genuit Magnum Carolum Regem, primum ex Francorum Regibus Imperatorem Romanorum, in quo completum eſt vaticinium, quod Hildegast ſapiens Francorum ſub rege Hilderico die Natalis ejus in templo Jovis apud Neopagum furens & ſaltans prædixerat Anno Domini CCXXIII. inter alia multa ſic eructans: *Magnus ecce Divus Fræno Lupanaria caſtra dabit, & volucrem frangeſe ſerpente collifam.* Carolus autem magnus regnavit ſuper Francorum gentes, hoc eſt. Germanos, Saxones, Thüringos, Sorabos, id eſt Bohemos, Sclavos, Bagarenos, Bavaros, Suevos, Alemannos, Ciſrhenanos, Waſgavios, Burgundos, Celtiberos, Allobroges, Gallos omnes, Aquitanos, Normannos, Britannos, Auſtraſios, Neuſtraſios, Weſtraſios, Waſtones, Belgas, Moſellanos, Treverenſes, Alſatios, Helvetios, Neometes, Wangiones, Francos Orientales, Haſſos, Weſtphalos, Moguntiacos, Colonienſes, Friſios, Hollandios, Brabantinos, Flandros, Morinos, qui ſunt Picardi. & quidquid his vel adjacet, vel interjacet, cum Italiæ parte ſimul & Hiſpaniæ maximâ, quadraginta tribus annis, & imperavit ſuper Romanos per Italiam annis xiv.

Carolus autem genuit Ludovicum, qui ſimul & regnum tenuit, & Imperium annis xxv. Ludovicus autem genuit Lotharium, qui imperavit in Italia, Pipinum, qui regnavit in Aquitania, Carolum, qui regnavit in Gallia, & Ludovicum, qui regnavit in Germania. Ab hinc Regnum Francorum in duas Monarchias diſiſum eſt, & manet uſque in præſentem diem. Quorum alterum nominatur Francorum Orientalium, ſive Regnum Germanicum, & habet ſibi Romanorum Imperium perpetuò annexum: Alterum verò dicitur Francorum Occidentalium, Francigenarum, ſeu etiam Gallicanum.

Hæc Diviſio Regni Francorum facta eſt Anno Domini DCCXXI. Indiſtione Romanorum IV. anno adventûs Sicambrorum ſive Francorum, ut poſtea ſunt dicti, in Germaniæ fines, ubi nunc eſt Hollandia, MCCLXXX. anno verò ab excidio Troiano MMXXX. Unde jam fatiſ dictum eſt de origine, progreſſu, & Regibus Gentis Francorum, cum ſit facilè deinceps eorum invenire nomina, ſucceſſiones, & geſta, qui poſt Ludovicum Caroli Magni filium ſive ex genere, ſive Principum electione cum Imperio in Germania regnaverunt, propterea ratio expoſtulat, ut ſeriem Annalium hujus Voluminis proſequamur.

MCCLXXIV.

Anno Joannis Abbatis Hirſaugiani nono, Indiſtione Romanorum II. Rudolphus Germaniæ Rex Conventum Generalem Principum in oppido Regni Nürenberg ſolemni pompâ celebravit: in quo penè totius Regni Principes, Epiſcopi, Abbates, Duces, Marchiones, Comites & Barones convenerunt: qui omnes denuò Regi Rudolpho ſub jurejurando, fidelitatem, obedientiam, & ſubjectionem promiſerunt, auxiliūque contra inobedientes & rebelles quoſcunque fideliter ſe laturos pro viribus omni tempore polliciti ſunt. Fuerunt eo tempore nonnulli Germaniæ Principes Regi Rudolpho adverſantes, inter quos erat non ultimus

Odoacer

Odoacer Bohemiæ Rex, qui Austriam Germanorum Regno antiquo Jure subiectam, deficientibus jam tunc hæredibus legitimis lege feudali ad ipsius Rudolphi dispositionem devolutam temerè occupavit, & auctoritate propriâ invasit. Unde per edictum Regis Rudolphi citatus ad iudicium Principum, qui Nürenberg fuerant congregati, venire contempsit: contra quem Rudolphus postea exercitum produxit. Henricus quoque Dux Baviariæ filius Ottonis Ducis, & primi ex Baviariæ Domo Comitum Palatini Rheni, simili temeritate contrarius erat Rudolpho, & quoscunque potuit, in ejus odium & rebellionem concitavit.

Cum eodem Henrico adversus Rudolphum Regem conspiraverant simul, & semel Comites Regni numero quindecim, cum quibus & Marchio sensite de Baden, Comes quoque Eberhardus de Wirtemberg, Comes de Montfort, Comes de Helfenstein, Comes de Dokenburg; aliorum nomina memoriæ non occurrunt. Hujus major & principalior causa conspirationis fuit, quòd Rudolphus Rex amator justitiæ & pacis latrocinia & deprædationes interdixit nobilibus Regni sub pœnis & censuris magnis. Ex eo namque tempore, quo Fridericus II. fuit ab Imperio depositus per annos ferme xxviii. Regno Germanorum ubique nimium turbato nusquam fides erat tuta, nusquam pax, nusquam securitas iter agentibus, sed fuerunt latrocinij & deprædationibus omnia plena. His volens obviare Rudolphus, animos contra se raptorum provocavit, quorum postremo rebellem proterviam humiliavit. Erat namque magnus Justitiæ Cultor, qui Regnum Germaniæ penè collapsum Deo ferente auxilium magnificè reformavit. Uxorem habuit Elisabeth filiam Burckardi Comitum de Haigerloch, de qua genuit tres filios, & quatuor filias. Albertum videlicet Austriæ Ducem, qui post Adolphum de Nassau bello peremptum (ut infra dicemus) Rex Germaniæ fuit. Hartmannum, qui sine liberis obiit, in Rheno submersus. Rudolphum Sueviæ Ducem, qui filiam Odocari Bohemiæ Ducis habuit uxorem. Filiarum prima nupsit Wenceslao Regi Bohemiæ. Secunda nomine Mechtildis, nupsit Ludovico Palatino Comiti. Tertia nupsit Alberto Duci Saxonie. Quartam Carolus ex Andegaviensi Comite Rex Apuliæ atque Siciliæ duxit uxorem. Ex his sex Rudolphi liberis cum tempore multi Reges & Principes nati sunt, qui totam Europam ornaverunt.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato Ludovicus Comes Palatinus Rheni Baviariæ Dux, de quo diximus, Ottonis Palatini filius, qui Heidelbergæ morabatur, secundâ uxore mortuâ, tertiam duxit, Mechtildem scilicet filiam Rudolphi Regis Germanorum, de qua genuit Rudolphum Palatinum Rheni Comitem, & Ludovicum Ducem Baviariæ, qui postea Imperator fuit ejus nominis quartus.

MCCLXXV.

Anno Joannis Hirsaugiani Abbatis decimo, Indictione Romanorum tertiâ, Gregorius Papa decimus apud Aretium moritur, & sepelitur, cui successit in Summo Pontificatu Petrus de Tharantasia Doctor Theologus Ordinis Fratrum S. Dominici, qui assumens nomen Innocentij quinti, præfuit mensibus quinque, diebus septem. Scripsit in Minoribus constitutus super sententias Petri Episcopi Parisiensis libros quatuor: In omnes Epistolas Pauli commentariorum libros 14. In Psalmos volumen grande:

Odoacer Bohemiæ Rex Rudolpho rebelis propter Austriam.

Henricus Bavarus cum xv. Comitibus inobediens Regi.

Justitia Regalis Malefactores Regno fecit rebelles.

Rudolphi Regis quæ uxor, & qui filij & filie.

Ludovicus Comes Palatinus fit gener Rudolphi Regis Germanorum.

Innocentius fit Papa V. de Tharantasia.

Handwritten: In Hirsaug

Handwritten: In Hirsaug
70 II
S.V
15

grande : In cantica Canticorum librum unum , & alia multa super Biblia , quæ non vidimus. Eodem anno Rudolphus Germaniæ Rex contractis undique copijs Ludovico Palatino Comite genero suppetias ministrante contra Marchionem de Baden movit exercitum , & tam ipsum , quàm Comites illos quindecim rebelles , de quibus paulò superius dictum est , ad subjectionem coarctavit.

Rudolphus
Rex Mar-
chionem
Badensem
ad obedi-
entiam com-
pulsit.

Anno prænotato circa festum Assumptionis Beatæ Mariæ semper Virginis Rex Rudolphus expeditionem movit in Bohemiam adversus Odoacarem Regem , qui Austriam per annos jam aliquot ad regnum Germaniæ feudali jure devolutam rebellis occupabat , quam præter hoc Fridericus Dux ultimus sine liberis , antequam moreretur , vigore testamenti Regno Germaniæ legavit , eo videlicet tempore , quo Fridericus Imperator depositus à Papa Innocentio quarto in Concilio Lugdunensi , ut supra diximus , anno Domini MCCXLIV. multis in Italia bellis agitatus est , & Regni communis negotia nemo curabat. Cernens igitur Odocarus , quòd eum tempus juvaret , Austriam invasit , quam nullo jure , sed violentiâ solâ , cum nullus adesset defensor , obtinuit , & per annos xxiv. quibus regnaverunt Wilhelmus , Alphonsus , & Richardus , nullo resistente occupavit. Mox autem Rudolphus , ut in Regem fuit Germaniæ coronatus , animum suum ad recuperandum alienata , viribus totis apposuit , missisque literis & nuntijs Austriam restitui mandavit. Suscipiens Odoacar epistolam Regis , & in superbiam elatus coram omnibus , qui aderant , exclamavit : *Audite rem novam , ô Proceres Bohemi . Comes de Habsburg , Majestatis nostræ servus , & Capitaneus copiarum olim mercede conductus , nobis mandata dirigit , & nisi Austriam ei donemus , bellum nobis indicit : quæ novitas ista ! ut Regibus imperent servi ? Juramus per omnia numina celi , quia nunquam subijciemur Comiti Rudolpho.* Quæ verba superbi cum renuntiata fuissent Regi Rudolpho : *Confido* (inquit cum mansuetudine magna) *in Deum meum , qui me nec meritum , nec optantem ungere voluit in Regem , quia superbiam ejus humiliabo.* Metuens autem Rex Odoacar , quòd Rudolphus Rex in Austriam moveret exercitum , Viennam , & quadam alia terræ illius oppida muris , turribus & fossatis valdè munivit. Sed Rudolphus Austriæ parcere volens , quam sibi cessuram non dubitabat copias , ut diximus in Bohemiam movit , omnia ferro , igne & rapinâ devastavit. Odoacarum in bello multis Bohemorum occisis , vicit , superavit , & ad subjectionem venire supplicem coegit. Juravit obedientiam Regi Rudolpho , Austriam dimisit liberam Regno , de cæteris staturum se judicio Principum Regni promissit , sed nihil eorum servavit.

Odocar
Bohemus
Rex Au-
striam oc-
cupavit an-
nis xxiv.

Rudolphus
Rex Au-
striam ab
Odoacaro
Bohemo
repostulat.

Rudolphus
movit in
Bohemiam
facitq; sibi
Regem
subjectum.

Anno item prænotato tanta pluviarum continuata inundatio fuit , à principio mensis Maij per totam ferè æstatem usque in autumnum , qualis in memoria hominum nulla tunc extitit. Unde omnis penè annona defecit , & putrefacta in campis remansit. Vinum acerbissimum crevit , quòd vix potabile fuit. Hinc fames magna secuta est , & non solum homines , sed etiam jumenta peremit. Eodem Anno Innocentius Papa V. obiit , Pontificatus sui mensè sexto nondum completo , & in Laterano sepelitur , post quem Ottobonus Patriâ Januensis in Pontificem electus est , qui Adriani V. nomen assumens , postquam præfuisset diebus quadraginta , mortuus est , vacavitque Sedes Apostolica diebus triginta.

Vinū acer-
bissimum
& fames.

Adrianus
Papa V. Jo-
hannes Pa-
pa xxi.

Post

Post hunc Petrus Hispanus Portugallia natus, ex medico Episcopus Tusculanus & Cardinalis sic Papa, nomine Joannes vicesimus primus, & prae fuit mensibus octo, homo doctus & eruditionis multae, prudentior Medicus, quam Papa; quippe qui nihil operibus Pontificatu Summo dignum ostendisse perhibetur in aliquo. Cæco Astrologorum judicio deceptus vitam sibi pollicebatur in plurimos annos, de quo sæpè jaçtabundus cùm apud suos gloriaretur familiares, quàm esset futurorum ignarus, evidenter ostendit. Nam octavo Pontificatus sui mense, cùm Viterbij sederet in aula magna ludens ad tabulam, essetque jucundus, & promissione longioris vitæ superbus, subito ipsa domus corruit, & Pontificem miserabiliter oppressit, qui tandem plus quàm semimortuus inventus & extractus, sextâ post die futura nesciens decessit. Scripsit adhuc medicus, thesaurum pauperum, librum unum. Canones medicinae comportavit in unum volumen. De Problematibus medicorum, librum unum. In Philosophia & Logica multa elegantissimè fertur scripsisse.

MCCLXXVI.

Anno Joannis Abbatis XI. Indictione Romanorum quartâ. Odoacar Rex juramentorum, & omnium quæ Rudolpho Regi promiserat, fœdus transgressor, Austriam, Stiriam, Carinthiam, & Partem Naonis denuò sibi subjugare tentavit. Quod posteaquam Regi Rudolpho innotuit, iterum contractis undique copijs Bohemiam intravit, bellum fœdifrago indixit. At ille ad resistendum se totis viribus paravit, Henricum habens secum Bavarie Ducem cum magno pugnatorum exercitu. Rex autem Rudolphus in sua parte habuit Ungaros, Stirios, Carinthios, Francos, Suevos, Alemannos & alios plures, fortissimos viros.

Domo eadente Papa Joannes obruitur,

Odoacar Bohemiae Rex contempto Juramento rebellat Rudolpho,

Anno igitur præsignato, vicesimâ sextâ die mensis Augusti bellum inter Reges atrox committitur, & Marte ancipiti per horas aliquot pugnatur. Cessit postremò victoria Rudolpho, & multis Bohemorum peremptis, & in flumine submersis, Odoacar cum reliquis in fugam convertitur, qui dum fugeret, à quodam Bertholdo de Ermenverck equo dejectus & gladio transfossus interijt, & qui sepulturam negaverat multis, sine honore asini sepulchro fuit injectus, & quod fecit, retribuente Deo recepit. Filium reliquit parvulum nomine Wenceslaum, cui anno præterito, cùm pax inter Rudolphum & Odoacarum statueretur, filia ipsius Rudolphi Jutta nuncupata fuerat pro uxore futura desponsata. Hunc ergo puerum Wenceslaum Rudolphus Rex Marchioni Brandenburgensium commendavit educandum. Regnum verò Bohemiae simul & Austriam, per suos vicarios administravit. Post annos verò sex Wenceslao Regnum paternum cum filia dedit, Austriam retinuit, quam filio suo postea commisit. His peractis eodem anno Rex Rudolphus exercitum duxit in Bavariam contra Ducem Henricum, quem potenter aggrediens valde humiliavit, & ad subjectionem omnimodo coarctavit. Nec solum Bohemos & Bavaros sibi fecit obedientes, sed etiam reliquos omnes, qui ad Germaniae Regnum pertinebant ex antiquo, compulit esse subjectos, & quidquid à Regno injustè fuerat ablatum, per quemcunque detentorem, ad restitutionem compellebat.

Rudolphus Odoacarum occidit, Bohemiam & Austriam capit.

Wencesla^{us} filius Odoacari filiam Rudolphi Regis accepit uxore.

Rudolphus Rex Ducem Bavarie superavit,

Anno

1171

An Hirsau

70. II

S. V. 15

Joannes
Abbas hu-
jus Mona-
sterij xxv.
hoc anno
mortuus
est.

Anno etiam prenotato bello Bohemico jam peracto, ultimâ die mensis Septembris moritur Joannes hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbas, in numero & ordine Prælatorum sextus atque vicimus, diurnâ febrium ægritudine solutus, anno Regiminis sui XI. mense tertio, & die sexto decimo, ætatis autem Sexagesimo, & supra. Vacavitque Abbatia diebus octo.

De Volando hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate X X V I I. qui præfuit annis tribus, mensibus quatuor, diebus novem, & gestis illius temporis.

Volandus
fit Abbas
hujus Mo-
nasterij
xxvii.

Post mortem Joannis vicissimi sexti hujus Monasterij Abbatis convenerunt fratres pro electione novi pastoris ad locum, Capitularem, nonâ die mensis sequentis obitum sepulti, hoc est, Octobris, in festo videlicet sancti Dionysij Martyris, anno prenotato, præmissisque de consuetudine præmittendis, ad electionem solito more processerunt. Votis igitur singulorum scrutatis, major pars Congregationis in Volandum Monachum consensit, eumque in Abbatem elegit, quem & reliqui majoribus cedentes in pastorem animarum suarum unanimiter assumpserunt. Volandus itaque per Conventum electus, & per Fridericum de Bolanden Episcopum Spirensem confirmatus ac benedictus præfuit huic Monasterio non satis providè annis III. mensibus IV & novem diebus. Fuit enim homo laborum impatiens, plus otio & convivijs deditus, quàm Juri Pastoralis & Monasterij necessitatibus: quare triennio in Abbatia peracto, curam cum dignitate ad arbitrium Conventus resignavit. Alemannus patriâ fuit, honestis ac liberis parentibus natus; qui adolescens in præsentis Cœnobio Monachus factus, moribus vixit inventis. His enim temporibus Monachi nostri Ordinis longè recesserant à puritate regulari, erâtque miseriæ tempus, in religione sancta non religiosè vivere: & habitum perfectionis absque sanctimonia portare. Unde postquam Regularis observantiæ fervor in Monachis cepit deficere, nunquam inopia rerum temporalium cessavit deformitatem vitæ Claustralium comitari usque in præsentem diem.

Patria Vo-
landi, Ale-
mannia.

MCCLXXVII.

Hartman-
nus Rudol-
phi filius in
Rhenò sub-
mergitur.

Anno Volandi Abbatis primo Indiæ. Romanorum V. Hartmannus Rudolphi Regis Germaniæ secundo genitus filius, adolescens corporali dispositione pulcherrimus: nec minus animi dotibus cumulatus, ingenio subtilis, & prudentiâ singularis, de quo magnam sibi Respublica promittebat utilitatem: cum equo se minus cautè Rheni fluctibus non procul à Basilea committeret, aquarum impetu rapitur: & cum enatare non posset armatus, in profundum demersus interiit. Cujus miserabile corpus in majori Ecclesia urbis Basileensis (non sine lacrimis multorum) sepultum est.

Joannes
Papa domo
cadente
moritur.

Eodem anno Joannes Papa XXI. qui sibi (ut paulò superius dictum est) longos vitæ promiserat annos, dum ludens Viterbij magnifica resideret in aula, domicilium subito cecidit, & eum cum familiaribus oppressit.

Post